

NGHIÊN CỨU HIỆU QUẢ ĐIỀU TRỊ BƯỚU GIÁP NHÂN LÀNH TÍNH BẰNG PHƯƠNG PHÁP TIÊM CỒN QUA DA DƯỚI HƯỚNG DẪN SIÊU ÂM TẠI NGHỆ AN

■ Ths. Bs Phan Thế Dũng
Bệnh viện Nội tiết Nghệ An

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Bướu giáp nhân là bệnh lý nội tiết rất thường gặp. Tần suất bướu giáp nhân phát hiện được qua thăm khám lâm sàng chỉ chiếm khoảng 4-7%, tuy nhiên tỷ lệ phát hiện qua siêu âm là 19-67%. Hơn 90% bướu giáp nhân là lành tính, chỉ 5-10% là ác tính. Về điều trị, các nhân tuyến giáp nhỏ, lành tính, không có triệu chứng lâm sàng chỉ cần theo dõi. Trong khi đó, các nhân tuyến giáp bị ung thư, nghi ngờ ung thư hoặc nhân lớn cần can thiệp điều trị. Tuy nhiên, việc lựa chọn phương pháp tối ưu trong điều trị bướu nhân tuyến giáp lành tính vẫn đang còn tranh luận. Trong những năm gần đây, các phương pháp điều trị xâm lấn tối thiểu ngày càng được ưu tiên như điều trị bướu giáp nhân bằng đốt sóng cao tần, tiêm cồn qua da dưới hướng dẫn siêu âm. Phương pháp điều trị nhân giáp bằng đốt sóng cao tần là phương pháp được báo cáo là hiệu quả, tuy nhiên giá thành lại quá cao. Điều trị bướu giáp nhân bằng phương pháp tiêm cồn qua da dưới hướng dẫn siêu âm được nhiều báo cáo trên thế giới đánh giá có rất nhiều ưu điểm: tỷ lệ thành công cao, là phương pháp xâm lấn tối thiểu không để lại sẹo ngang vùng cổ, tỷ lệ tổn thương dây thần

kinh thanh quản (dây thần kinh quặt ngược) rất thấp so với phẫu thuật, hầu như không gặp biến chứng của suy giáp do bảo tồn được phần tuyến giáp lành tính, nên không phải uống thuốc hormone tuyến giáp hàng ngày để thay thế. Đặc biệt, thời gian phục hồi nhanh, có thể ra viện trong ngày do không phải gây mê, gây tê, an toàn, ít biến chứng, giá thành rất rẻ, phù hợp với điều kiện kinh tế của người dân. Ở Việt Nam, một số bệnh viện đã áp dụng điều trị nang giáp bằng phương pháp tiêm cồn có tỷ lệ thành công cao nhưng chưa có báo cáo. Riêng điều trị nhân đặc tuyến giáp bằng phương pháp tiêm cồn là kỹ thuật mới trong nước chưa thấy có báo cáo nào. Tại Nghệ An, phương pháp tiêm cồn qua da chưa được triển khai và ứng dụng tại các cơ sở y tế để điều trị nhân tuyến giáp. Nghiên cứu áp dụng phương pháp tiêm cồn dưới hướng dẫn siêu âm điều trị bướu giáp nhân, đưa ra được quy trình hiệu quả nhất, ít biến chứng nhất nhằm thay thế được các phương pháp truyền thống mang ý nghĩa thực tiễn cao.

II. MỤC TIÊU NGHIÊN CỨU

1. Mục tiêu chung

Xây dựng được quy trình tối ưu điều trị bướu giáp nhân lành tính bằng phương pháp tiêm cồn dưới hướng dẫn siêu âm, góp phần nâng cao hiệu quả điều trị, làm tiền đề cho các cơ sở y tế áp dụng trong công tác điều trị, giảm gánh nặng về kinh tế cho gia đình người bệnh cũng như toàn xã hội.

2. Mục tiêu cụ thể

- Xây dựng quy trình tối ưu cho phương pháp tiêm cồn qua da điều trị bướu giáp nhân lành tính.

HOẠT ĐỘNG KH-CN

- Đánh giá hiệu quả điều trị bấu giáp nhân lành tính bằng phương pháp tiêm còn dưới hướng dẫn siêu âm.

III. KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC

1. Học tập kinh nghiệm điều trị nhân tuyến giáp lành tính bằng phương pháp tiêm còn qua da dưới hướng dẫn siêu âm tại Hà Nội

Nhóm nghiên cứu đã tổ chức học tập kinh nghiệm tại Bệnh viện Nội tiết Trung ương và tham khảo thêm quy trình kỹ thuật của Bệnh viện Bạch Mai. Quá trình học tập nhóm nghiên cứu đã tiếp thu được kinh nghiệm điều trị bấu giáp nhân lành tính bằng phương pháp tiêm còn qua da dưới hướng dẫn siêu âm. Nhận thấy với năng lực hiện có, Bệnh viện Nội tiết Nghệ An hoàn toàn có thể triển khai tốt kỹ thuật này tại đơn vị.

2. Xây dựng quy trình tối ưu điều trị nhân tuyến giáp lành tính bằng phương pháp tiêm còn qua da dưới hướng dẫn siêu âm

Tiếp thu kiến thức từ việc học tập kinh nghiệm tại tuyến Trung ương, tham khảo thêm các quy trình kỹ thuật đã thực hiện trên thế giới. Nhóm nghiên cứu đã xây dựng quy trình điều trị bấu giáp nhân bằng phương pháp tiêm còn qua da dưới hướng dẫn siêu âm cho từng loại nhân tuyến giáp khác nhau. Quy trình này tiếp tục đưa ra trình bày trước hội thảo để góp ý cho quy trình. Từ các góp ý của các chuyên gia, chúng tôi đã xây dựng được quy trình tối ưu nhất cho phương pháp điều trị bấu giáp nhân lành tính bằng phương pháp tiêm còn qua da dưới hướng dẫn siêu âm tại Nghệ An.

3. Hiệu quả của điều trị bấu giáp nhân lành tính bằng phương pháp tiêm còn qua da dưới hướng dẫn siêu âm

Bảng 1. Hiệu quả của phương pháp tiêm còn điều trị bấu giáp nhân

Tỷ lệ giảm (%)	Chung n (%)	Nang n (%)	Nhân hỗn hợp n (%)	Nhân đặc n (%)
<50	14 (7)	5 (4,95)	7 (8,54)	2 (11,8)
50-90	113 (56,5)	46 (45,54)	56 (68,29)	11 (64,7)
>90	73 (36,5)	50 (49,51)	19 (23,17)	4 (23,5)
Tổng	200 (100)	101 (100)	82 (100)	17 (100)

Kết quả tại bảng 1 cho thấy tỷ lệ thành công (giảm >50% thể tích so với ban đầu) của phương pháp là 93%. Tỷ lệ bệnh nhân khỏi hoàn toàn (giảm >90% thể tích) là 36,5%, nhóm đáp ứng một phần chiếm tỷ lệ 56,5% (giảm từ 50-90% thể tích) và không

đáp ứng chiếm tỷ lệ là 7% (giảm <50% thể tích). Trong đó trình tự đáp ứng đối với nang, nhân hỗn hợp, nhân đặc lần lượt theo thứ tự: Tỷ lệ đáp ứng hoàn toàn là 49,51%; 23,17%; 23,5%. Đáp ứng một phần chiếm tỷ lệ 45,54%; 68,29%; 64,7%. Không đáp ứng chiếm tỷ lệ 4,95%; 8,54%; 11,8%.

Bảng 2. Tỷ lệ thất bại của phương pháp

Loại nhân	n (%)	Nguyên nhân thất bại
Nang	5 (4,95)	Xuất huyết nang, dịch đặc
Nhân hỗn hợp	7 (8,54)	Xuất huyết nhân, dịch đặc, nhân có vách
Nhân đặc	2 (11,8)	Biến chứng khan tiếng, nhân quá to
Chung	14 (7)	

Thất bại 17 trường hợp chiếm tỷ lệ 7% trong đó:
- Đối với nang tuyến giáp có 5 trường hợp thất bại (4,95%). Trong đó, có 2 trường hợp xuất huyết

nang, 3 trường hợp là dịch nang rất đặc và nhiều tổ chức hoại tử do đó dịch nang không rút ra được.

- Đối với nhân hỗn hợp, có 7 trường hợp thất bại chiếm 8,54%, trong đó xuất huyết nhân là 3 trường hợp, 4 trường hợp là nhân có nhiều vách và dịch trong nang rất đặc.

- Đối với nhân đặc tuyến giáp có 2

trường hợp thất bại chiếm 11,8%. Một trường hợp do nhân quá lớn, tăng tưới máu trên siêu âm. Một trường hợp là biến chứng khàn tiếng, sau đó bệnh nhân vẫn tái khám lại, nhưng không tiếp tục làm thủ thuật mặc dù vẫn đề khàn tiếng ở bệnh nhân phục hồi sau 1 tháng.

Bảng 3. Tỷ lệ tai biến và các biến chứng

Biến chứng	Nang n (%)	Nhân hỗn hợp n (%)	Nhân đặc n (%)	Chung n (%)
Khàn tiếng	1 (1)	0	1 (5,9)	2 (1)
Xuất huyết	2 (2)	3 (3,66)	0	5 (2,5)
Nhiễm trùng	0	0	0	0
Hoại tử mô xung quanh	0	0	0	0
Tử vong	0	0	0	0
Suy giáp	0	0	0	0

Tỷ lệ biến chứng thấp, các biến chứng gặp phải là khàn tiếng và xuất huyết nang. Các biến chứng khàn tiếng tự phục hồi sau 1-2 tháng. Không có biến chứng hoại tử mô, nhiễm trùng hoặc suy giáp. Không có trường hợp nào biến chứng nặng hoặc tử vong.

Không có trường hợp nào tái phát trong quá trình theo dõi bệnh nhân sau can thiệp.

IV. HIỆU QUẢ KINH TẾ - XÃ HỘI

1. Hiệu quả về kinh tế

Với phương pháp tiêm cồn qua da dưới hướng dẫn siêu âm điều trị bướu giáp nhân lành tính, chi phí để thực hiện thủ thuật rất rẻ so với các phương pháp khác như phẫu thuật hoặc đốt sóng cao tần. Mặt khác, phương pháp này bảo tồn được chức năng tuyến giáp, không gây suy giáp sau điều trị, do đó sẽ tiết kiệm được chi phí khám bệnh lâu dài cho người bệnh. Do chi phí rẻ, phương pháp này phù hợp với nhiều đối tượng, đặc biệt người dân có thu nhập thấp.

2. Hiệu quả về mặt xã hội

Phương pháp tiêm cồn qua da điều trị bướu giáp nhân lành tính là phương pháp xâm lấn tối thiểu, đơn giản, dễ thực hiện, do đó có thể triển khai được ở cả tuyến huyện. Với ưu điểm giá thành rẻ, ít biến chứng và đặc biệt bảo tồn được chức năng tuyến giáp, do đó hiệu quả của phương pháp góp phần vào chăm sóc sức khỏe nhân dân, giảm gánh nặng kinh tế cho xã hội.

IV. KẾT LUẬN

Qua thực hiện điều trị bướu giáp nhân lành tính bằng phương pháp tiêm cồn qua da dưới hướng dẫn siêu âm cho 200 bệnh nhân, chúng tôi đánh giá tỷ lệ thành công là 93% trong đó: Tỷ lệ thành công của nang giáp, nhân hỗn hợp, nhân đặc lần lượt là 95,05%; 91,46%; 88,2%. Tỷ lệ giảm thể tích lần lượt là 86,2%; 86,01%; 76,28%.

- Thất bại có 14 trường hợp chiếm tỷ lệ 7%, nguyên nhân chủ yếu do nhân có dịch đặc nhiều vách và xuất huyết nang. Tai biến của thủ thuật là 7%, trong đó thường gặp là xuất huyết nang, khàn tiếng nhưng không có biến chứng nghiêm trọng hoặc tử vong, không có biến chứng hoại tử.

- Không có trường hợp nào tái phát trong thời gian theo dõi tái khám.

- Nhóm nghiên cứu đã xây dựng được quy trình tối ưu cho phương pháp tiêm cồn qua da dưới hướng dẫn siêu âm điều trị bướu giáp nhân.

V. KIẾN NGHỊ

Phương pháp tiêm cồn qua da dưới hướng dẫn siêu âm điều trị bướu giáp nhân lành tính là phương pháp xâm lấn tối thiểu đơn giản, hiệu quả cao, ít biến chứng, chi phí rẻ nên được áp dụng rộng rãi trong các cơ sở y tế./.